

<i>Sygn. akt</i>	<i>III AUa 639/12</i>
------------------	-----------------------

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **19 września 2012 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Irena Mazurek
	Sędziowie:	SSA Urszula Kocyłowska SSA Marta Pańczyk-Kujawska (spr.)
	Protokolant	st.sekr.sądowy Elżbieta Stachowicz

po rozpoznaniu w dniu **19 września 2012 r.**

na rozprawie

sprawy wniosku **F. K.**

z udziałem zainteresowanej A. S.

przeciwko **Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego**

o podleganie rolniczemu ubezpieczeniu społecznemu

na skutek apelacji wnioskodawcy F. K.

od wyroku **Sądu Okręgowego w Przemyślu**

z dnia **24 kwietnia 2012 r.** sygn. akt **III U 106/12**

o d d a l a apelację.

Sygn. akt III AUa 639/12

UZASADNIENIE

Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia społecznego decyzją wydaną 26 stycznia 2012r., adresowaną do F. K.stwierdził, że A. S. nie spełnia warunków do podlegania rolniczemu ubezpieczeniu społecznemu jako domownik.

Na uzasadnienie tak określonego stanowiska przywołane zostały następujące fakty, : F. K. ojciec A. S. w dacie 16 stycznia 2012r. zgłosił córkę do ubezpieczenia społecznego rolników, jako domownika, składając jednocześnie oświadczenie pod rygorem odpowiedzialności karnej, że pracowała ona w gospodarstwie rolnym stanowiącym jego własność w okresie od 26 kwietnia 2005 – 9 marca 2008r.,

- z dokumentacji zgromadzonej w sprawie wynika, że F. K. 18 października 2006r. złożył w placówce KRUS oświadczenie, również pod rygorem odpowiedzialności karnej, że jego córka A. S. nie pracuje w prowadzonym przez niego gospodarstwie rolnym, co również potwierdziła osobiście w tej samej dacie, w złożonym oświadczeniu także pod rygorem odpowiedzialności karnej, A. S.

- konsekwencją tego oświadczenia było wydanie przez Kasę 18 października 2006r. decyzji o niepodleganiu ubezpieczeniu społecznemu rolników przez A. S.

- odbiór powyższej decyzji potwierdziła A. S. osobiście, powyższa decyzja uprawomocniła się 18 listopada 2006r., wobec nie złożenia odwołania zarówno przez F. K. jak i A. S.,

- 16 czerwca 2008r. A. S. zgłosiła się do ubezpieczenia społecznego rolników, po zakupie gruntów rolnych, składając oświadczenie pod rygorem karnej odpowiedzialności, że w okresie od 1 stycznia 1998r. - 9 marca 2008r. nie pracowała w żadnym gospodarstwie rolnym.

W ocenie strony pozwanej, wniosek zgłoszony 16 stycznia 2012r. dotyczy objęcia A. S. wstecz rolniczym ubezpieczeniem społecznym, jako domownika (od 26 kwietnia 2005 – 9 marca 2008r) pomimo iż z art. 37 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników z 20 grudnia 1990r. wynikał obowiązek wobec rolnika tj. F. K. zgłaszania Kasie osób podlegających ubezpieczeniu w jego gospodarstwie oraz obowiązek informowania Kasy o okolicznościach mających wpływ na podleganie ubezpieczeniu i o zmianach tych okoliczności bez oczekiwania na wezwanie w ciągu 14 dni.

Z powyższego wynika, że A. S. nie spełnia warunków do objęcia ubezpieczeniem rolniczym.

W podstawie prawnej rozstrzygnięcia zawartego w decyzji organ rentowy powołał art. art. 36, 37, 38 ust. 4, 6 ust. 2 lit. a,b, c oraz art. 7 ust. 1 i art. 16 ust. 1 ustawy z 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników.

W odwołaniu od powyższej decyzji skierowanym do Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Przemyślu F. K. naprowadził, że jego córka pracowała razem z nim w gospodarstwie rolnym stanowiącym jego własność, i „nieświadomie” nie zgłosił jej do ubezpieczenia społecznego w charakterze domownika.

Wniósł o „pozytywne rozpatrzenie mojej prośby”.

W odpowiedzi na odwołanie Prezes KRUS wniósł o jego oddalenie, w uzasadnieniu przywołując tę samą argumentację, która legła u podstaw zaskarżonej decyzji. W odniesieniu do treści odwołania zostało zawarte stwierdzenie - „twierdzenie wnioskodawcy – że nieświadomie nie zgłosił córki do ubezpieczenia – nie polega na prawdzie ponieważ z dokumentacji ubezpieczeniowej bezspornie wynika, że wnioskodawca w okresie objętym sporem zgłosił się z córką do ubezpieczenia i wspólnie złożyli oświadczenia, że w/w nie pracuje w jego gospodarstwie”.

Rozpoznając odwołanie Sąd I instancji przeprowadził dowód z akt prowadzonych przez pozwaną KRUS w sprawie wnioskodawcy, z zeznań zawnioskowanych na rozprawie 3 kwietnia 2012r., świadków oraz zeznań wnioskodawcy i zainteresowanej w charakterze strony.

Wyrokiem wydanym 24 kwietnia 2012r. Sąd I instancji oddalił odwołanie.

W uzasadnieniu wskazał na ustalenie następującego stanu faktycznego,

„ Zainteresowana A. S. złożyła w dniu 16 czerwca 2008 r. wniosek - zgłoszenia siebie, jako rolnika do ubezpieczeń społecznych. We wniosku podała, że jest współwłaścicielką gospodarstwa rolnego o powierzchni 6,59 ha fizycznych (8,53 ha przeliczeniowych), położonego w D.. Jako datę podjęcia działalności rolniczej, wskazała 10 marca 2008 r.

Do zgłoszenia dołączyła m.in. własne oświadczenie z dnia 16 czerwca 2008 r., złożone pod odpowiedzialnością karną z art. 233 § 1 kk, w którym podała, że w okresie od 1 stycznia 1998 r. do 9 marca 2008 r., nie pracowała w żadnym gospodarstwie rolnym. Organ rentowy przeprowadził wizytację w gospodarstwie A. S.- płatnika w dniu 17 czerwca 2008 r.

Decyzją z 17 czerwca 2008 r., Prezes KRUS stwierdził podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników przez A. S. i obowiązek opłacania składki, począwszy od 10 marca 2008 r.

W dniu 18 czerwca 2008 r. A. S. zgłosiła w organie rentowym -do protokołu - wniosek o wydanie jej zaświadczenia o podleganiu ubezpieczeniu społecznemu, celem przedłożenia w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w R. w sprawie dopłat unijnych w ramach programu „młody rolnik”. W tym samym dniu organ rentowy wydał zainteresowanej zaświadczenie potwierdzające podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników, począwszy od 10 marca 2008 r., z mocy ustawy jako rolnik.

Sąd ustalił także, że decyzją z 18 października 2006 r., skierowaną do wnioskodawcy F. K., Prezes KRUS stwierdził, iż A. S. nie podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, iż zgodnie z art. 38 pkt 4 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników domniemywa się, że osoba bliska rolnikowi, która ukończyła 16 lat i pozostaje z nim we wspólnym gospodarstwie domowym lub zamieszkuje na terenie jego gospodarstwa rolnego lub w bliskim sąsiedztwie - stale pracuje w gospodarstwie rolnym i nie jest związana z rolnikiem stosunkiem pracy - jeżeli okoliczność ta została stwierdzona zgodnym oświadczeniem rolnika i tej osoby.

Na podstawie zgodnych oświadczeń wnioskodawcy i zainteresowanej, z 18 października 2006 r., złożonych pod odpowiedzialnością karną, KRUS ustalił, że A. S. nie wykonywała stałej pracy w gospodarstwie rolnym rolnika. Nie spełniała tym samym warunków do objęcia jej ubezpieczeniem społecznym rolników z mocy ustawy. Oprócz pouczenia o możliwości zakwestionowania odwołaniem decyzji, wnioskodawca został pouczone (w części - Informacja), o ciężącym na rolniku obowiązku zgłaszania w ciągu 14 dni osób pracujących w jego gospodarstwie, podlegających z tego tytułu ubezpieczeniu oraz informowania o okolicznościach mających wpływ na podleganie ubezpieczeniu i o zmianach tych okoliczności - bez oczekiwania na wezwanie.

Odbiór tej decyzji w dniu 19 października 2006 r. potwierdziła A. S.

Przed wydaniem powyższej decyzji F. K. złożył oświadczenie (datowane na 19 października 2006 r., wpływ do organu rentowego w dniu 18 października 2006 r.), złożone po uprzedzeniu o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania z art. 233 § 1 kk, z którym podał, że A. S. nie pracuje w prowadzonym przez niego gospodarstwie rolnym o powierzchni 3,80 ha (5,99 ha przel.), położonym w D.. Zainteresowana A. S. potwierdziła tę okoliczność, w oświadczeniu z tej samej daty, złożonym również pod odpowiedzialnością karną.

W dniu 16 stycznia 2012 r. F. K. zgłosił do ubezpieczenia społecznego rolników swoją córkę A. S., jako domownika w jego gospodarstwie rolnym, w okresie od 26 kwietnia 2005 r. do 9 marca 2008 r. Do wniosku dołączył własne oświadczenie oraz oświadczenie A. S., złożone 16 stycznia 2012 r., pod odpowiedzialnością karną, potwierdzające, iż zainteresowana pracowała stale w gospodarstwie wnioskodawcy w okresie od 26 kwietnia 2005 r. do 9 marca 2008 r.

Sąd ustalił ponadto, że A. S. mieszka ze swoją rodziną - mężem i dziećmi w domu F. K. w D.. Po ukończeniu szkoły średniej w 1997 r., zarejestrowała się jako osoba bezrobotna i zamierzała podjąć pracę poza rolnictwem. Nie zamierzała związać swojej aktywności zawodowej z pracą w gospodarstwie rolnym ojca, ani prowadzeniem działalności rolniczej na własny rachunek. Było to jednym z powodów nie zgłoszenia jej przez wnioskodawcę do ubezpieczenia społecznego

rolników jako domownika, ani też nie zgłoszenia się przez samą zainteresowaną do tego ubezpieczenia jako rolnika przed 10 marca 2008 r.

A. S. już w okresie uczęszczania do szkoły średniej pomagała w różnych pracach w gospodarstwie F. K. Najczęściej były to typowe prace domowe. Pomagała także okresowo w sezonie wegetacyjnym, w niektórych pracach polowych - np. siekaniu buraków i ziemniaków, przy zaprawianiu ziaren pszenicy, rzepaku i kukurydzy (te prace zajmowały jej około tygodnia), przy rozładunku zboża (około trzech tygodni w roku).

W marcu i maju 2008 r. zainteresowana kupiła grunty rolne (łącznie 6,59 ha) i podjęła działalność rolniczą na własny rachunek, w związku z możliwością skorzystania z różnych form dofinansowania w ramach programu dla młodych rolników. Obecnie zainteresowana ubiega się o bezwrotne dofinansowanie, w kwocie 75 000 zł. Przyznanie tego świadczenia jest jednak uzależnione od wykazania odpowiedniego okresu pracy w rolnictwie. Podleganie przez A. S. ubezpieczeniu społecznemu rolników od marca 2008 r., okazało się okresem niedostatecznym.

/dowód:

- zgłoszenie do ubezpieczenia społecznego rolników z dni: 16.08.2008 r. i 16.01.2012 r.,
- decyzje Prezesa KRUS z dni: 18.10.2006 r., (...), znak: (...), znak: (...)
- oświadczenia A. S. z dni: 16.06.2008 r., oświadczenia A. S. i F. K. z dni: 18.10.2006 r. i 16.01.2012 r.,
- protokół z przeprowadzonej wizytacji w gospodarstwie płatnika z dnia 16.06.2008 r.,
- wniosek A. S. z dnia 18.06.2008 r., zaświadczenie organu rentowego z dnia 18.06.2008 r., w aktach rentowych KRUS (...), - zeznania świadków: M. B., k. 22, A. K., k. 22-23.
- zeznania wnioskodawcy F. K., k. 23,
- zeznania zainteresowanej A. S., k. 23/

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków A. K., chociaż ze względu na ogólność podanych przez nią informacji ustalenie, stałego charakteru pracy zainteresowanej w gospodarstwie rolnym F. K. nie było możliwe. Świadek ten potwierdził jedynie okresowe wykonywanie przez A. S. niektórych prac polowych – siekanie ziemniaków oraz innych prac w gospodarstwie - przesiewanie rzepaku i kukurydzy. Podała także, że zainteresowana pracowała w okresie żniw „od rana do wieczora”, a zimą nie wykonywała prac rolniczych.

Za niewiarygodne Sąd uznał zeznania świadka M. B. która nie potrafiła określić miejsca położenia gruntów rolnych wchodzących w skład gospodarstwa rolnego wnioskodawcy, przybliżonej liczby działek lub ich powierzchni, rodzaju upraw i rodzaju wykonywanych przez zainteresowaną prac (poza siekaniem ziemniaków, bez podania, w którym roku wykonywana była ta praca) w latach 2005-2008. Świadek ten twierdził zarazem, że A. S. pracowała w gospodarstwie ojca od 2005 r., bez racjonalnego wytłumaczenia dlaczego od tego właśnie roku.

Za niewiarygodne Sąd uznał też zeznania wnioskodawcy i zainteresowanej w części dotyczącej stałego wykonywania przez nią pracy w gospodarstwie rolnym F. K. od 26 czerwca 2005 r. do 26 czerwca 2008 r. Tak sformułowane żądanie zaprezentowane zostało dopiero w piśmie procesowym z 3 kwietnia 2012 r., po „przeliczeniu” okresu koniecznego do nabycia przez zainteresowaną uprawnień do premii dla młodego rolnika. Wcześniej wnioskodawca i sama zainteresowana składali pod odpowiedzialnością karną oświadczenia wskazujące, iż przez 10 marca 2008 r. A. S. nie pracowała stale w gospodarstwie rolnym ojca, ani w żadnym gospodarstwie rolnym od 1 stycznia 1998 r. do 9 marca 2008r.”.

Dokonując oceny prawnej sprawy, Sąd przywołał treść przepisu art. 7 ust. 1 i 16 ust 1 pkt 2 i 3 ustawy z 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, a także przepisu art. 6 ust.1 pkt 2 dookreślający pojęcie domownika,

stwierdzając, że wszystkie przesłanki wymienione w tymże przepisie, muszą zaistnieć łącznie, aby konkretna osoba mogła zostać uznana za domownika w rozumieniu ustawy.

Odnosząc powyższe przepisy do okoliczności rozpoznawanej sprawy Sąd I instancji stwierdził, że "Przeprowadzone przez Sąd postępowanie dowodowe pozwala na stwierdzenie, iż w spornym okresie A. S. nie pracowała stale w gospodarstwie rolnym swego ojca, a jedynie świadczyła okresową pomoc, bez zamiaru stałej pracy w rolnictwie, aż do marca 2008 r.

Po ukończeniu szkoły średniej zarejestrowała się jako osoba bezrobotna i jak sama podała, miała nadzieję na znalezienie pracy poza rolnictwem. Przytoczyć w tym miejscu należy wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 28 czerwca 1994 r., AUr 206/94 (OSA 1994/7/62), zgodnie z którym: „Sam fakt zamieszkiwania wspólnie z rodzicami w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia nie daje podstaw dla przypisania takiej osobie statusu domownika. Nie wystarczające byłoby również ustalenie, że pomaga on w gospodarstwie rolnym dorywczo, np. w przypadku dwuzawodowca (...). Stała praca w gospodarstwie rolnym wymaga również pewnego psychicznego nastawienia polegającego na wiązaniu się w pewnym okresie czasu z gospodarstwem rolnym i nie szukaniu stałego zatrudnienia poza nim."

Ponadto zainteresowana dwukrotnie w znacznych odstępach czasowych -w 2006 i 2008 r. podała, pod odpowiedzialnością karną, że nie pracuje stale w gospodarstwie rolnym ojca, a w okresie od 1 stycznia 1998 r. do 10 marca 2008 r. nie pracowała w żadnym gospodarstwie rolnym.

Brak stałej pracy A. S. w swoim gospodarstwie rolnym potwierdził sam wnioskodawca w 2006 r. Status ubezpieczeniowy zainteresowanej w 2006 r. ustalił w decyzji organ rentowy, zobowiązując równocześnie wnioskodawcę do podawania, bez wezwania, w ciągu 14 dni osób pracujących w jego gospodarstwie, podlegających z tego tytułu ubezpieczeniu oraz informowania o okolicznościach mających wpływ na podleganie ubezpieczeniu i o zmianach tych okoliczności.

Zgłoszenie zainteresowanej do ubezpieczenia społecznego rolników jako domownika w gospodarstwie rolnym wnioskodawcy w spornym okresie jest w ocenie Sądu uzasadnione nie stałą pracą zainteresowanej w gospodarstwie ojca w tym czasie, a jedynie chęcią uzyskania potwierdzenia dostatecznie długiego (wyliczonego z dokładnością co do dnia „od 26 czerwca 2005 r.", a nie np. od ukończenia szkoły średniej) stażu rolniczego niezbędnego do nabycia prawa do premii dla młodego rolnika w kwocie 75.000 zł.

Mając powyższe na uwadze, odwołanie wnioskodawcy należało oddalić, o czym orzeczono w sentencji wyroku, odpowiednio do treści art. 477¹⁴ § 1 kpc."

Wyrok powyższy apelacją do Sądu II instancji zaskarżył wnioskodawca F. K. zarzucając, iż jego wydanie jest wynikiem sprzeczności ustaleń faktycznych z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, a także że jego wydanie nastąpiło z naruszeniem prawa materialnego, jak i ustawy cywilnej procesowej, przy wskazaniu kolejno na art. 6 pkt 2 c ustawy z 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz art. 233 §1 kpc, wniósł o jego zmianę poprzez ustalenie, że zainteresowana A. S. w spornym okresie podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników jako domownik, względnie uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji. W uzasadnieniu apelujący podniósł, że „Wyrokiem z dnia 24 kwietnia 2012 r. w sprawie sygn. akt: III U 106/12, Sąd Okręgowy, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Przemysłu oddalił odwołanie F. K. od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 26 stycznia 2012 r., znak (...) w sprawie ustalenia obowiązku ubezpieczenia rolniczego zainteresowanej A. K. w okresie od dnia 26 czerwca 2005 r. do dnia 26 czerwca 2008 r.

Odwołujący nie podziela stanowiska Sądu I instancji wyrażonego w zaskarżonym wyroku.

W rozpoznawanej sprawie okoliczności faktyczne, wskazane przez Sąd w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, nie budzą wątpliwości, w szczególności nie jest wątpliwe, że 'wnioskodawczym, mieszkała wraz z rodzicami, będąc domownikiem rolnika i pomagała w pracach związanych z prowadzeniem gospodarstwa rolnego, przy czym pomoc ta,

według ustaleń Sądu, I biorąc pod uwagę zakres wykonywanych przez zainteresowaną prac w sezonie wegetatywnym, miała charakter świadczenia okresowej pomocy. Sporna natomiast pozostaje ocena tych okoliczności w świetle przepisów prawa materialnego.

Zdaniem odwołującego, w przedmiotowej sprawie, dla oceny charakteru prac wykonywanych przez zainteresowaną A. S., a przede wszystkim zakresu jej pomocy w gospodarstwie rolnym, ma przede wszystkim znaczenie, sposób funkcjonowania jego gospodarstwa. Okoliczność ta nie została jednak przez Sąd I instancji zbadana i wyjaśniona, co uniemożliwia prawidłowe ustalenie stanu faktycznego sprawy w tym zakresie.

Niewątpliwe jest jednak, że zainteresowana, mieszkając w domu rodzinnym, jako osoba bezrobotna, zachowywała gotowości do świadczenia pracy na rzecz gospodarstwa w wymiarze czasu stosownym do zakładanego przez rolnika prawidłowego jego funkcjonowania, co według odwołującego jest okolicznością decydującą o stałości takiej pracy (wyrok SN z dnia 8 marca 2011 r., sygn. akt II UK 305/102, czy też wyrok SN z dnia 4 października 2006 r., II UK 42/06). Należy również zauważyć, że istota działań domownika, który nie prowadzi zawodowej działalności rolniczej na własny rachunek, sprowadza się do pomocy rolnikowi w prowadzeniu gospodarstwa, czyli do wykonywania prac wskazanych mu przez prowadzącego gospodarstwo. Zatem praca w niewielkim gospodarstwie rolnym, domownika który poszukuje pracy poza rolnictwem, nie wyklucza przyjęcia, iż zainteresowana wykonywała pracę w gospodarstwie rolnym rodziców stale i w wymiarze znaczącym dla funkcjonowania tego gospodarstwa.

Pracę zainteresowanej w gospodarstwie rolnym odwołującego, nie można uznać jedynie za okresową pomoc w wykonywaniu typowych obowiązków domowych, zwyczajowo wymaganych od dzieci jako członków rodziny rolnika. Według odwołującego, tj. rolnika decydującego o sposobie funkcjonowania gospodarstwa, praca A. S., miała istotne znaczenie dla prowadzonej przez niego działalności rolniczej. Zainteresowana stale zamieszkiwała i miała możliwość codziennego wykonywania w nim prac związanych z prowadzoną działalnością rolniczą, we wszystkich dziedzinach produkcji rolnej danego gospodarstwa.

Odwołujący uznaje za błędne, dokonane wskutek niewłaściwej oceny zgromadzonych w sprawie dowodów, a to zeznań świadka M. B. oraz zeznań wnioskodawcy i zainteresowanej, ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego wskazujące, że zainteresowana A. S. w okresie od dnia 26 czerwca 2005 r. do dnia 26 czerwca 2008 r. nie posiadała statusu domownika rolnika, a tym samym nie podlegała w tym okresie obowiązkowemu ubezpieczeniu rolników jako domownik rolnika. Sąd I instancji ustalił, iż zainteresowana w ww. okresie świadczyła w gospodarstwie rolnym odwołującego okresową pomoc, tj. w sezonie wegetatywnym (zeznania A. K.).

Ustalenia te pozostają w sprzeczności choćby z powszechnie znanym faktem, że gospodarstwo rolne nie jest uprawiane w okresie zimy i jeżeli ziemia nie podlega w tym okresie zasiewom, to posiadanie ziemi rolnej w tym okresie nie jest związane z żadnymi zabiegami rekultywacyjnymi. Powyższe okoliczności, dotyczące funkcjonowania gospodarstwa rolnego, nie zostały ustalone przez Sąd orzekający. Tym samym nie można mówić o okazjonalnej pracy w gospodarstwie rolnym domownika, który nie wykonuje prac rolnych w okresie zimowym. Niezrozumiałe dla odwołującego jest również uznanie za niewiarygodne zeznań świadka M. B. tylko ze względu na fakt, że nie była w stanie wskazać liczby i powierzchni działek odwołującego. Również zarzut stawiany przez Sąd, iż świadek nie był w stanie racjonalnie wyjaśnić dlaczego w tym okresie zainteresowana wykonywała wskazane przez nią pracę, nie jest słuszny, skoro przedmiotem postępowania był właśnie podany przez świadka okres, w którym to świadek obserwowała pracę zainteresowanej. Okoliczność ta zdaniem odwołującego nie ma znaczenia dla sprawy, gdyż znamienym jest jedynie charakter wykonywanej w tym czasie przez zainteresowaną pracy, a w tym zakresie zeznania świadków pokrywają się.

Sąd I instancji ustalił również, że zainteresowana zamierzała podjąć pracę poza rolnictwem, a tym samym nie zamierzała związać swojej aktywności zawodowej z pracą w gospodarstwie rolnym ojca, ani prowadzeniem działalności rolniczej na własny rachunek. Należy jednak zauważyć, jak wskazano powyżej, że o stałości pracy domownika w gospodarstwie rolnym decyduje zachowanie, mimo prób poszukiwania pracy poza gospodarstwem rolnym, gotowości do jej świadczenia.

W związku z powyższym, zdaniem odwołującego w przedmiotowej sprawie doszło do naruszenia przepisów prawa materialnego, w szczególności art. 6 pkt. 2 c ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników poprzez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że zainteresowana A. S. nie spełnia przesłanki stałej pracy w gospodarstwie rolnym, a tym samym nie można przypisać jej statusu domownika. Postawiony zarzut polega na nadaniu przez Sąd I instancji wyrażeniu "stałe pracuje w gospodarstwie rolnym" znaczenia czynienia czegoś "bez przerwy i przez cały czas". Taka wykładnia określenia "stałości" pracy w gospodarstwie rolnym jest sprzeczna z celem regulacji. Zdaniem odwołującego stałości pracy w gospodarstwie rolnym nie należy rozumieć jako nieustannego, przez cały czas, ciągłego, wykonywania prac w gospodarstwie, bowiem istota działań domownika, który nie prowadzi zawodowej działalności rolniczej na własny rachunek, sprowadza się do pomocy rolnikowi w prowadzeniu gospodarstwa, czyli do wykonywania prac wskazanych mu przez prowadzącego gospodarstwo. Mając to na uwadze, należy przyjąć za wystarczające dla uznania pracy domownika w gospodarstwie rolnym za stałą, wykonywanie zabiegów agrotechnicznych związanych z prowadzoną produkcją w rozmiarze dyktowanym potrzebami i terminami tych prac oraz używaniem ułatwiającego te prace sprzętu. Stanowisko to nawiązuje do wyroku z dnia 21 kwietnia 1998 r., II UKN 3/98, w którym Sąd Najwyższy przyjął, że praca domownika w gospodarstwie rolnym wykonywana w wymiarze czasu stosownym do prawidłowego jego funkcjonowania, zgodnie z jego strukturą, przy uwzględnieniu jego obszaru oraz ilości pracujących w nim osób, jest pracą stałą.

Korelacja art. 6 pkt 2 i art. 5a ustawy wskazuje jasno, że domownikiem rolnika może być osoba, dla której praca w gospodarstwie rolnym nie stanowi podstawowego zajęcia i stałego źródła utrzymania. Nie jest wymagane, by domownik poświęcał cały swój czas pracy w gospodarstwie rolnym osoby bliskiej, jak też nie musi czerpać środków utrzymania wyłącznie z tej pracy. Jest to wyraz nowego określenia domownika rolnika. Zgodnie bowiem z art. 2 pkt 2 poprzednio obowiązującej ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin, ubezpieczeniem obejmowany był jedynie domownik, gdy praca w gospodarstwie rolnym stanowiła jego główne źródło utrzymania. O stałości pracy domownika w gospodarstwie rolnym jako przesłance ubezpieczenia na podstawie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników decyduje zatem zachowanie przez niego, mimo poszukiwania pracy, gotowości do świadczenia jej na rzecz gospodarstwa w wymiarze czasu stosownym do zakładanego przez rolnika prawidłowego jego funkcjonowania.

Sąd I instancji w uzasadnieniu zaskarżanego wyroku, przyjął również wprost, iż skoro odwołujący i zainteresowana złożyli w 2006 oraz w 2008 r. przed organem rentowym oświadczenia, że A. S. nie pracowała w gospodarstwie rolnym, jak również odwołujący nie odwołał się od decyzji Prezesa KRUS z 18.10.2006 r. stwierdzającej niepodleganie zainteresowanej ubezpieczeniu społecznemu rolników, oznacza to, iż nie pracowała stale w gospodarstwie rolnym odwołującego. W tym miejscu należy zauważyć, iż ww. decyzja została oparta jedynie na domniemaniu z art. 38 pkt 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, a w przedmiotowym postępowaniu nie zostały przeprowadzone żadne czynności wyjaśniające faktyczne okoliczności sprawy. Należy zauważyć, że zarówno odwołujący, jak i zainteresowana nie są profesjonalistami, którzy potrafią prawidłowo zinterpretować przepisy ustawy. Trudno zatem wymagać, aby potrafili oni ustalić, czy zainteresowana spełniała ustawowe przesłanki do objęcia ją ubezpieczeniem społecznym rolników jako domownika. Po pouczeniu przez pracowników organu, uznali oni, że praca zainteresowanej, która jest zarejestrowana jako bezrobotna i poszukuje pracy poza rolnictwem, nie jest pracą stałą w gospodarstwie rolnym w rozumieniu przedmiotowej ustawy. Znamiennym jest, iż Sąd Najwyższy niejednokrotnie zajmował się interpretacją ustawowych przesłanek uznania osoby zamieszkującej w gospodarstwie rolnym za domownika, poprawiając błędną interpretację sądów powszechnych wyrażenia „stała”. W związku z powyższym to na organie rentowym, a następnie na sądzie orzekającym ciąży obowiązek dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego, oraz wskazanie czy praca zainteresowanej spełnia przesłankę stałości. Na wynik postępowania nie mogą mieć zatem wpływu złożone uprzednio przez odwołującego i zainteresowaną oświadczenia, wskazujące że nie pracowała ona w gospodarstwie rolnym.

W uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, Sąd I instancji wskazał również, że wnioskodawca został w 2006 r. zobowiązany przez organ rentowy do podawania, bez wezwania, w ciągu 14 dni osób pracujących w jego gospodarstwie, podlegających z tego tytułu ubezpieczeniu. Jednak okoliczność ta, jak również data złożenia wniosku o objęcie ubezpieczeniem nie ma wpływu na obowiązek podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy

ustawy. Decydującym czynnikiem jest jedynie data spełnienia ustawowych przesłanek warunkujących objęcie tym ubezpieczeniem (wyrok WSA z 23.09.2009 V SA/Wa 53/09). Mając na uwadze powyższe, należy uznać, że na ustalenie obowiązku ubezpieczenia społecznego domownika rolnika, nie ma również wpływu niewywiązanie się rolnika z obowiązku informowania o okolicznościach mających wpływ na podleganie ubezpieczeniu i o zmianach tych okoliczności (art. 37 ust. 1 ustawy), nawet pomimo uprzedniego pouczenia. Obowiązek podlegania ubezpieczeniu społecznemu powstaje z mocy samej ustawy w przypadku zaistnienia określonych w niej warunków, a sama decyzja organu rentowego ma charakter deklaratoryjny i jako taka nie rodzi stanu prawnego, a tylko stwierdza jego istnienie.

Wobec przedstawionych powyżej okoliczności faktycznych i prawnych, odwołujący wnosi jak na wstępie.”

Sąd II instancji zważył co następuje:

Apelacja jest całkowicie pozbawiona racji i dlatego podlega oddaleniu.

Wydany bowiem przez Sąd I instancji wyrok zawiera trafne i odpowiadające prawu rozstrzygnięcie, zaś w okolicznościach przedmiotowej sprawy nie występują przesłanki zaskarżenia mogące wyrok ten wzruszyć, w szczególności te, które ze względu na treść przepisu art. 378 kpc, Sąd II instancji ma na uwadze

z urzędu.

Istotą sporu w rozpoznawanej sprawie jest, podleganie zainteresowanej A. S.(córki F. K.– rolnika) rolniczemu ubezpieczeniu w charakterze domownika, w zamkniętym okresie - (ostatecznie sprecyzowanym w piśmie skierowanym do Sądu I instancji przez wnioskodawcę 3 kwietnia 2012r.

k. 16) – od 26 czerwca 2005 – 26 czerwca 2008r.

Wypadnie w tym miejscu zwrócić uwagę, iż data końcowa tego okresu przypada na okres podlegania A. S. rolniczemu ubezpieczeniu, w pełnym zakresie, jako rolnika, co potwierdza decyzja wydana przez Prezesa Kasy 17 czerwca 2008r. (k. 23 akt prowadzonych przez stronę pozwaną w sprawie A. S. do nr(...)

Kwestią wymagającą rozstrzygnięcia jest udzielenie dopowiedzi na pytanie, czy zainteresowana A. S. począwszy od 26 kwietnia 2006r. prowadziła działalność rolniczą w gospodarstwie rolnym stanowiącym własność jej ojca.

Rozstrzygając kwestie sporną Sąd I instancji przeprowadził wyczerpujące postępowanie dowodowe, i zebrane w jego wyniku dowody należycie ocenił w ramach przysługującego mu w tym względzie uprawnienia przewidzianego

w art. 233 par 1 kpc, wbrew zarzutowi zawartemu w apelacji.

Tut. Sąd orzekający w całości akceptuje ustalenia dokonane przez Sąd I instancji i przyjmuje je jako swoje, jak również aprobuje dokonaną przez tenże Sąd ocenę prawną sprawy.

Wypadnie jedynie powtórzyć, w ślad za Sądem I instancji, że zgłoszenie zainteresowanej A. S. do ubezpieczenia społecznego rolników, jako domownika pracującego w gospodarstwie rolnym ojca F. K. było całkowicie nieuprawnione, gdyż tenże wniosek uzasadniała, nie stała praca zainteresowanej w gospodarstwie ojca, a jedynie chęć uzyskania potwierdzenia dostatecznie długiego stażu rolniczego (wliczonego z dokładnością co do dnia „ od 26 czerwca 2005r” po zweryfikowaniu tejże początkowej daty oznaczonej na kwiecień 2006r. w oświadczeniu złożonym na rozprawie w dniu 3 kwietnia 2012r. k.15 akt sądowych), niezbędnego do nabycia uprawnienia do premii dla młodego rolnika w kwocie 75 tys złotych.

Nie do zaakceptowania jest, co słusznie akcentuje w pisemnych motywach Sąd

I instancji, postawa zarówno wnioskodawcy jak i zainteresowanej – którzy to w zależności od potrzeb, składają różnej treści oświadczenia, pod rygorem odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania, opatrując je własnoręcznymi podpisami. Jednoznaczność oświadczeń składanych przez strony w 2006r. potwierdzonych przez

samą zainteresowaną kolejnym oświadczeniem w roku 2008 - musiała stanowić w konsekwencji o odmowie wiarygodności ostatnich oświadczeń stron zalegających na k. 35 – 37 akt KRUS nr (...)dających początek niniejszemu postępowaniu.

Podważanie treści tychże wcześniejszych oświadczeń, za pomocą osobowych dowodów, nie odniosło pożądanego skutku, z przyczyn wskazanych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, które to tutaj. Sąd Apelacyjny uznał za przekonujące i w pełni zasługujące na aprobatę.

Reasumując, w sprawie nie zaistniały przesłanki do objęcia zainteresowanej obowiązkowym ubezpieczeniem rolników, jako domownika w spornym okresie, co słusznie stwierdził organ rentowy w zaskarżonej decyzji, a które to stanowisko trafnie zaakceptował Sąd I instancji.

W tym stanie rzeczy, zarzuty apelacji uznać należy jedynie za nieuzasadnioną polemikę z prawidłowymi ustaleniami Sądu I instancji i dlatego nie może ona odnieść pożądanego skutku, wobec braku podstaw, zarówno faktycznych jak i prawnych do jej uwzględnienia.

Z tych przyczyn orzeczono jak w wyroku w oparciu o przepis

art. 385 kpc.

Zarządzenie:

1. (...)

2. (...)